

**TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE**  
**M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES**  
**EXAMINATION: DECEMBER - 2022**  
**THIRD SEMESTER**

**Subject: Research Method (ID-301)**

**Date: 15/12/2022**

**Total marks: 60**

**Time: 10.00 am to 12.30 pm**

**Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.**

**Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)**

1. Social Research is divided into .....
  - a) Quantitative Research
  - b) Qualitative Research
  - c) Both 'A' and 'B'
  - d) All of the above
2. .... is the First step in Research.
  - a) Hypothesis
  - b) Formulation of problem
  - c) Classification of Data
  - d) None of the above
3. .... types of Research design.
  - a) Four
  - b) Two
  - c) Three
  - d) Six
4. Intellectual property Rights (IPR) are .....
  - a) Trademarks
  - b) Patents
  - c) Copyrights
  - d) All of the above
5. Archival Research is helpful for .....
  - a) Social Scientist
  - b) Research Scholars
  - c) Historians
  - d) All of the above

**Q. 2. Answer in two to four sentences (Any 5) (10)**

- 1) What is Scientific Research?
- 2) What is Hypothesis?
- 3) What are the objectives of Research Design?
- 4) What is Data Collection?
- 5) Write the meaning of Sampling.
- 6) What is Research Report?
- 7) What is plagiarism?

**Q. 3. Write short notes on (Any 3) (15)**

- 1) Case Study Method
- 2) Analysis and Interpretation
- 3) Questionnaire
- 4) Interview Method
- 5) Ethics in Social Research

**Q. 4. Attempt any two of the following. (30)**

- 1) Explain the types of Research Design.
- 2) Explain the Characteristics of Qualitative Research.
- 3) What is observation method? Discuss the difference between participatory and non-participatory observation method.
- 4) Explain the Qualities of a good researcher.

मराठी रूपांतर  
संशोधन पद्धत (ID-301)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. सामाजिक संशोधन हे ..... या भागात विभागलेले आहे.  
अ) संख्यात्मक संशोधन  
ब) गुणात्मक संशोधन  
क) दोन्ही 'अ' आणि 'ब'  
ड) वरीलपैकी सर्व
२. संशोधनाची पहिली पायरी ..... आहे.  
अ) गृहितके  
ब) समस्या सुत्रण  
क) साधनाचे वर्गीकरण  
ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
३. संशोधन आराखड्याचे प्रकार .....  
अ) चार  
ब) दोन  
क) तीन  
ड) सहा
४. बौद्धिक मालमत्ता अधिकार (IPR) ..... आहेत.  
अ) ट्रेडमार्क  
ब) पेटंट  
क) कॉपीराईट  
ड) वरीलपैकी सर्व
५. पुराभिलेखीय संशोधनाचा ..... यांना मदत होते.  
अ) सामाजिक संशोधन  
ब) संशोधक विद्यार्थी  
क) इतिहासकार  
ड) वरीलपैकी सर्व
- प्र. २. दोन ते चार वाक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही पाच) (१०)
- १) वैज्ञानिक संशोधन म्हणजे काय?  
२) गृहितके म्हणजे काय?  
३) संशोधन आराखड्याचा उद्देश लिहा.  
४) तथ्य संकलनाच्या पद्धती म्हणजे काय?  
५) नमुना निवडीचा अर्थ लिहा.  
६) संशोधन अहवाल म्हणजे काय?  
७) वाङ्मयचौर्य म्हणजे काय?
- प्र. ३. टीपा लिहा. (कोणत्याही ३) (१५)
- १) व्यष्टी अध्ययन पद्धती  
२) तथ्यांचे विश्लेषण व निर्वाचन  
३) प्रश्नावली  
४) मुलाखत तंत्रे  
५) सामाजिक संशोधनातील नैतिकता
- प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३०)
- १) संशोधन आराखड्याचे प्रकार लिहा.  
२) गुणात्मक संशोधन पद्धतीची तंत्रे लिहा.  
३) निरीक्षण पद्धती म्हणजे काय? सहभागी व असहभागी निरीक्षण पद्धतीमधील फरक स्पष्ट करा.  
४) उत्तम संशोधकाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.